

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม
อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
โทร. ๐๓๗-๒๔๗๘๙๐

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม

ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

1. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ และ
2. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการก่อสร้าง/ปรับปรุงถนนภายในตำบล

ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือกำหนดรายละเอียดลักษณะเฉพาะของพัสดุ (Terms of Reference : TOR)	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) เอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างบางราย
2	ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	การกำหนดราคากลางสูงเกินจริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการบางราย
3	ขั้นตอนการได้มาซึ่งผู้รับจ้างตามวิธีการคัดเลือก การประกวดราคาหรือจัดซื้อโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	การเรียกรับผลประโยชน์ในการคัดเลือกผู้รับจ้าง อาจมีการเรียกรับสินบนกับผู้รับจ้างหรือการฮั้วประมูล
4	ขั้นตอนการตรวจรับงานจ้าง/ตรวจรับพัสดุโดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/คณะกรรมการตรวจการจ้าง	การตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบหรือสัญญา การตรวจรับไม่โปร่งใส

3. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเพื่อให้สามารถกำหนดระดับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยเป็นกระบวนการที่จะดำเนินการหลังจากค้นหาความเสี่ยงขององค์กรแล้วโดยการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุของความเสี่ยงมาดำเนินการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และประเมินระดับความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนพิจารณาการควบคุมที่มีอยู่ และยังมีประโยชน์ในการบริหารจัดการ

ความเสี่ยงที่มีอยู่อย่างมากภายใต้ทรัพยากรขององค์กรที่จำกัดไม่ว่าจะเป็น เงินทุน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรขององค์กร ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดการกับทุกความเสี่ยงได้ การประเมินความเสี่ยงจะช่วยทำให้องค์กรตัดสินใจ จัดการกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและประเมินได้ว่าควรจะจัดการกับความเสี่ยงนั้นๆ อย่างไร ความเสี่ยงใดควรต้องรีบดำเนินการบริหารจัดการก่อนหลัง หรือความเสี่ยงใดที่สามารถที่จะยอมรับให้เกิดขึ้นได้

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของ ความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยแต่ละองค์กรจะต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นให้เหมาะสมกับประเภทและสภาพแวดล้อมขององค์กรโดยอาจจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน 5 คะแนน หรือ 3 คะแนน ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลสภาพแวดล้อมและดุลยพินิจการตัดสินใจของฝ่ายบริหารขององค์กร โดยเกณฑ์ในเชิงปริมาณจะเหมาะกับองค์กรที่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างพอเพียง สำหรับองค์กรที่ไม่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินหรือไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้ก็ให้กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน 5 คะแนน ประกอบด้วย 5 4 3 2 และ 1 คะแนน แสดงถึงโอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิด สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับโอกาสที่จะเกิด จากนั้นทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิดว่าแต่ละความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงมีโอกาสเกิดขึ้นในระดับใด ดังตัวอย่างดังนี้

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด แบบเชิงปริมาณ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	1 เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า
4	สูง	1-6 เดือนต่อครั้งแต่ไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี
3	ปานกลาง	1 ปีต่อครั้ง
2	น้อย	2-3 ปีต่อครั้ง
1	น้อยมาก	5 ปีต่อครั้ง

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด แบบเชิงคุณภาพหรือเชิงบรรยาย

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสในการเกิดเกือบทุกเดือน
4	สูง	มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดบางครั้ง
2	น้อย	อาจมีโอกาสดังแต่นานๆ ครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดน้อยมาก

2. การวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ซึ่งการกำหนดระดับของผลกระทบนั้น จะต้องพิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายหากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น โดยอาจแบ่งผลกระทบออกเป็นผลกระทบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน หรือด้านการเงิน/ทรัพย์สิน การดำเนินงาน ชื่อเสียง/ภาพลักษณ์บุคลากร ฯลฯ โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน 5 คะแนน ประกอบด้วย 5 4 3 2 และ 1 คะแนน แสดงถึงระดับความรุนแรงระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับความรุนแรงของผลกระทบ จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้นว่ามีผลกระทบอยู่ในระดับใด ตัวอย่างเช่น

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านการเงิน/ทรัพย์สิน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มากกว่า 10 ล้านบาท
4	สูง	มากกว่า 2.5 แสนบาท – 10 ล้านบาท
3	ปานกลาง	มากกว่า 50,000 – 2.5 แสนบาท
2	น้อย	มากกว่า 10,000 – 50,000 บาท
1	น้อยมาก	ไม่เกิน 10,000 บาท

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก เกินกว่า 1 วัน
4	สูง	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก มากกว่า 6 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 1 วัน
3	ปานกลาง	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก มากกว่า 3 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 6 ชั่วโมง
2	น้อย	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก 1 - 3 ชั่วโมง
1	น้อยมาก	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ไม่เกิน 1 ชั่วโมง

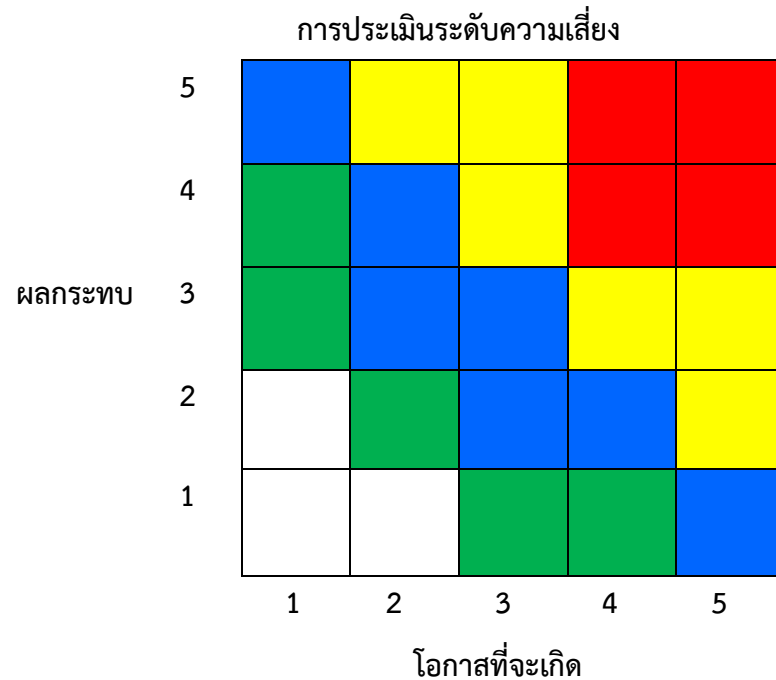
การวิเคราะห์ผลกระทบด้านบุคลากร

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีบาดเจ็บถึงชีวิต / สูญเสียอวัยวะสำคัญ / ทุพพลภาพ
4	สูง	มีบาดเจ็บสาหัส / สูญเสียอวัยวะ ถึงหยุดงาน มากกว่า 20 วัน
3	ปานกลาง	มีบาดเจ็บ ถึงหยุดงาน มากกว่า 7 วัน แต่ไม่เกิน 20 วัน
2	น้อย	มีบาดเจ็บ หยุดงานไม่เกิน 7 วัน
1	น้อยมาก	มีบาดเจ็บเล็กน้อย ไม่หยุดงาน

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านชื่อเสียง/ภาพลักษณ์

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีการเผยแพร่ข่าวในวงกว้างในหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์
4	สูง	มีการเผยแพร่ข่าวทั้งในวิทยุและหนังสือพิมพ์
3	ปานกลาง	มีการเผยแพร่ข่าวเฉพาะในหนังสือพิมพ์
2	น้อย	มีการเผยแพร่ข่าวในวงจำกัด
1	น้อยมาก	ไม่มีการเผยแพร่ข่าว

3. การประเมินระดับความเสี่ยง(Degree of risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ขึ้น หลังจากองค์การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงแล้ว องค์กรต้องนำผลการวิเคราะห์มาประเมินระดับความเสี่ยงว่าแต่ละความเสี่ยงมีระดับความเสี่ยงอยู่ระดับใดในตารางการประเมินระดับความเสี่ยง ซึ่งระดับความเสี่ยงอาจแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อยและน้อยมาก แทนระดับความเสี่ยงข้างต้นด้วยเกณฑ์สีประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียวและสีขาว ตามลำดับ โดยนำผลจากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดขึ้นและผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบมาประเมินระดับความเสี่ยงดังตัวอย่างดังนี้

เป็นตารางที่ใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงของแต่ละความเสี่ยงเพื่อประเมินว่าความเสี่ยงใดอยู่ในระดับที่ควรคำนึงถึงและต้องรับดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงเป็นอันดับแรกก่อน โดยตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้นแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น 5 ระดับ จำแนกระดับความเสี่ยงโดยใช้สีเป็นตัวกำหนด ดังนี้

สีแดง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูงมาก

สีเหลือง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูง

สีน้ำเงิน หมายถึง ระดับความเสี่ยง ปานกลาง

สีเขียว หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อย

สีขาว หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อยมาก

วิธีการประเมินระดับความเสี่ยงโดยใช้ตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้นให้นำคะแนนของโอกาสที่จะเกิดและคะแนนของผลกระทบที่วิเคราะห์ได้ของแต่ละความเสี่ยงมากำหนดลงในตารางการประเมินระดับความเสี่ยงโดยถ้าคะแนนของโอกาสและผลกระทบมาบรรจบกันที่สีใดก็แสดงว่าความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงตามความหมายของระดับความเสี่ยงที่ให้ไว้ข้างต้น

๔. การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)				
			น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือกำหนดรายละเอียดลักษณะเฉพาะของพัสดุ (Terms of Reference : TOR)	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) เอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างบางราย					4 x 5
2	ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	การกำหนดราคากลางสูงเกินจริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการบางราย					4 x 4
3	ขั้นตอนการได้มาซึ่งผู้รับจ้างตามวิธีการคัดเลือก การประกวดราคาหรือจัดซื้อโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	การเรียกรับผลประโยชน์ในการคัดเลือกผู้รับจ้าง อาจมีการเรียกรับสินบนกับผู้รับจ้าง หรือการฮั้วประมูล				3 x 5	
4	ขั้นตอนการตรวจรับงานจ้าง/ตรวจรับพัสดุ โดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/คณะกรรมการตรวจการจ้าง	การตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบหรือสัญญา การตรวจรับไม่โปร่งใส					4 x 4

๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
1	ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือกำหนดรายละเอียดลักษณะเฉพาะของพัสดุ (Terms of Reference : TOR)	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) เอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างบางราย	สูงมาก	กำหนดให้การจัดทำ TOR ต้องอ้างอิงตามมาตรฐานของทางราชการ หรือมาตรฐานวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง
2	ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	การกำหนดราคากลางสูงเกินจริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการบางราย	สูงมาก	ให้เจ้าหน้าที่ศึกษาราคาวัสดุ อุปกรณ์ และค่าก่อสร้างจากแหล่งข้อมูลราชการ เช่น สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า หรือหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง เปรียบเทียบราคาจากผู้ประกอบการหลายราย เพื่อให้ได้ราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับงบประมาณของทางราชการ
3	ขั้นตอนการได้มาซึ่งผู้รับจ้างตามวิธีการคัดเลือก การประกวดราคาหรือจัดซื้อโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	การเรียกรับผลประโยชน์ในการคัดเลือกผู้รับจ้าง อาจมีการเรียกรับสินบนกับผู้รับจ้าง หรือการฮั้วประมูล	สูง	กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างลงนามรับรองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เสนอราคา
4	ขั้นตอนการตรวจรับงานจ้าง/ตรวจรับพัสดุ โดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/คณะกรรมการตรวจการจ้าง	การตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบหรือสัญญา การตรวจรับไม่โปร่งใส	สูงมาก	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือคณะกรรมการควบคุมงานที่มีความรู้ ความสามารถ และไม่มีส่วนได้เสียกับผู้รับจ้าง - กำหนดให้มีการตรวจสอบพื้นที่จริงก่อนการตรวจรับทุกครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามแบบ ระบุรายการ และสัญญา

สรุป

การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ถือเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีขอบ ลดโอกาสการเกิดความเสียหายต่อทางราชการ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลไทยอุดม ควรดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การบริหารงบประมาณเกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความโปร่งใสสูงสุดต่อไป